

Latinské minulé časy II – perfektum a plusquamperfektum

Perfektum

- vyjadřuje děj minulý ukončený
- mluvčí popisuje děj jako uzavřený celek, z pohledu „vnějšího komentátora“
- (naproti tomu imperfektum označuje děj dlouhotrvající, opakovaný nebo nedokončený; děje líčí v jejich průběhu, jakoby „zevnitř“)
- ve vyprávění se **perfektum používá pro děje, které představují hlavní linii příběhu** (naproti tomu imperfektum se užívá pro popis dějů, které pro hlavní linii příběhu vytvářejí rámec a pozadí)
- latinské perfektum vzniklo sloučením aoristu (vyjadřujícího skončené děje v minulosti) a **perfekta** (vyjadřujícího minulého děje, které mají důsledek do přítomnosti)
- tvoří se **od perfektního kmene** speciálními koncovkami
- do češtiny se překládá **dokonavým minulým tvarem slovesa**

Např. *Co jsi mu řekl?*

Quid ei dixisti?

AKTIVUM

osoba	jednotné číslo	množné číslo
1.	lauda-v-i	lauda-v-imus
2.	lauda-v-isti	lauda-v-istis
3.	lauda-v-it	lauda-v-erunt

PASIVUM

osoba	jednotné číslo	množné číslo
1.	laudatus sum (-a, -um)	laudati sumus (-ae, -a)
2.	laudatus es	laudati estis
3.	laudatus est	laudati sunt

Plusquamperfektum

- vyjadřuje děj v minulosti dokonavý, většinou takový, který byl ukončen dříve, než nastal jiný děj minulý

Latinské minulé časy II – perfektum, plusquamperfektum

- ve větách hlavních se používá jen zřídka, většinou se uplatňuje v určitých typech vedlejších vět (zejména časových)

Např. *Vsichni, kteří uviděli, uvěřili.*

Omnes, qui viderant, crediderunt.

AKTIVUM

osoba	jednotné číslo	množné číslo
1.	lauda-v-eram	lauda-v-eramus
2.	lauda-v-eras	lauda-v-eratis
3.	lauda-v-erat	lauda-v-erant

PASIVUM

osoba	jednotné číslo	množné číslo
1.	laudatus eram (-a, -um)	laudati eramus (-ae, -a)
2.	laudatus eras	laudati eratis
3.	laudatus erat	laudati erant

- pro správné tvoření perfekta a plusquamperfekta je potřeba vždy znát celou slovesnou řadu:
- např. *laudō, laudāre, laudāvī, laudātum*
dēleō, delēre, delēvī, dēlētum
moneō, monēre, monuī, monitum
scrībō, scrībēre, scrīpsī, scrīptum
premō, premere, pressī, pressum
regō, regere, rēxī, rēctum

Cvičení

Uvořte perfektum/plusquamperfektum od následujících sloves:

fleo, ere, flevi, fletum (2. os. sg. ind. perf. akt.) _____

(pláči)

lavo, are, lavi, lautum (3. os. sg. ind. perf. akt.) _____

(myji)

sileo, ere, silui (3. os. pl. ind. perf. akt.) _____

(mlčím)

facio, ere, feci, factum (3. os. pl. ind. perf. akt.) _____

(dělám)

lego, ere, legi, lectum (2. os. sg. ind. perf. pas.) _____

(sbírám, čtu)

curro, ere, cucurri, cursum (1. os. pl. ind. perf. pas.) _____

(běžím)

emo, ere, emi, emptum (3. os. pl. ind. perf. pas.) _____

(kupuji)

timeo, ere, timui (3. os. pl. ind. perf. akt.) _____

(bojím se)

deleo, ere, deleui, deletum (1. os. sg. ind. plpf. akt., pas.) _____

(ničím)

vinco, ere, vici, victum (3. os. sg. ind. plpf. akt., pas.) _____

(vítězím, přemáhám)

dico, ere, dixi, dictum (2. os. pl. ind. plpf. akt., pas.) _____

(říkám)

fingo, ere, finxi, fictum (3. os. sg. ind. perf. pas.) _____

(vymýšlím)